

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi W. D. i J. D.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego nakazu zapłaty

w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego K.

z dnia 29 października 2015 r., sygn. akt I Nc [...] (I WSC [...]),

w sprawie z powództwa [...] Bank [...] S.A. w W.

przeciwko W. D. i J. D.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 czerwca 2019 r.,

1) odrzuca skargę;

**2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę
1817 (tysiąc osiemset siedemnaście) zł tytułem kosztów
postępowania wywołanego skargą.**

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty z 29 października 2015 r., wydanym w postępowaniu nakazowym, Sąd Rejonowy w K. nakazał W. D. i J. D., aby solidarnie zapłacili [...] Bankowi [...] SA w W. kwotę 6.695,19 USD z odsetkami ustawowymi od 12 marca 2015 r. oraz kwotę 262,67 USD tytułem odsetek za okres od 4 grudnia 2014 r. do 7 kwietnia 2015 r. i kwotę 2.742 zł tytułem kosztów procesu, a jednocześnie zastrzegł pozwanym prawo do powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności za to zobowiązanie do wartości przysługującego pozwanym wspólnie udziału w wysokości $\frac{1}{2}$ we własności nieruchomości w R. przy ul. Z. [...], objętej księgą wieczystą [...], na której wierzytelność Banku zabezpieczona została hipoteką umowną zwykłą w kwocie 36.000 USD i hipoteką kaucyjną do kwoty 10.620 USD. Nakaz uprawomocnił się wobec jego niezaskarżenia przez pozwanych.

W skardze z 18 czerwca 2018 r. pozwani W. D. i J. D. zarzucili, że nakaz zapłaty z 29 października 2015 r. został wydany z naruszeniem art. 45 Konstytucji, art. 78 ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz art. 233 § 1 k.p.c. przez wadliwą ocenę dowodów zebranych w sprawie oraz art. 353 § 1 k.c. Skarżący stwierdzili, że ponieśli szkodę w związku z wydaniem nakazu zapłaty, gdyż ze względu na wszczęte przeciwko nim postępowanie egzekucyjne przestali być wiarygodni dla instytucji finansowych, pozostają w strachu o swoją nieruchomość, musieli czynić wydatki na wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika i na opłaty od składanych przez niego wniosków w postępowaniu egzekucyjnym. Pozwani stwierdzili, że zarzucana nakazowi zapłaty niezgodność z prawem dotyczy podstawowych zasad porządku prawnego oraz podstawowych wolności człowieka i obywatela, a skargę wnoszą na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem zaskarżenia skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem jest prawomocny wyrok sądu drugiej instancji, gdy skarga oparta została na przesłankach określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c. albo prawomocny wyrok sądu

pierwszej lub drugiej instancji kończący postępowanie w sprawie, gdy skarga oparta jest na przesłankach określonych w art. 424¹ § 2 k.p.c. Do nakazów zapłaty wydanych w postępowaniu nakazowym w świetle art. 353² k.p.c. mają zastosowanie przepisy o wyrokach, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku wnosi się w terminie dwóch lat od dnia jego uprawomocnienia się (art. 424⁶ § 1 k.p.c.). Zaskarżony przez pozwanych nakaz zapłaty został im doręczony 9 czerwca 2016 r. (k. 69 i 70 akt sprawy o zapłatę), a pozwani wnieśli skargę o stwierdzenie jego niezgodności z prawem 18 czerwca 2018 r.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest lokowana w grupie środków prawnych o charakterze nadzwyczajnym z tej przyczyny, że dotyczy orzeczenia o charakterze prawomocnym. Stanowi ona środek szczególnego rodzaju, gdyż przez jej wniesienie i uwzględnienie strona nie uzyskuje zmiany orzeczenia czy choćby jego wyeliminowania z obrotu prawnego, lecz jedynie prejudykat, który pozwoli jej realizować odpowiedzialność odszkodowawczą, jeżeli przez wydanie orzeczenia poniosła szkodę, a orzeczenie okazało się bezprawne. Z tej przyczyny skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie można traktować jak alternatywy dla apelacji, skargi o wznowienie postępowania czy choćby skargi kasacyjnej, a od 3 kwietnia 2018 r. - skargi nadzwyczajnej. Ta zasada znajduje wyraz także w art. 424¹ § 2 *in fine* k.p.c., w którym ustawodawca zastrzegł, że skarga oparta na ustalonych w tym przepisie przesłankach nie jest dopuszczalna, gdy jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

Po 3 kwietnia 2018 r. przesłanka dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku mająca związek z subsydiarnym charakterem tego środka prawnego musi być rozważona z uwzględnieniem, że z tą datą do systemu prawnego wprowadzony został kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej, uregulowanej w art. 89 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5 ze zm.; dalej jako „u.S.N.”). Ustawodawca nie ustalił żadnych zasad mających służyć

powiązaniu tego nowego środka prawnego z systemem środków funkcjonujących już wcześniej. W art. 115 § 1 u.S.N. stwierdził natomiast, że w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie tej ustawy skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po 17 października 1997 r. Wówczas art. 89 § 3 zdanie pierwsze nie stosuje się. Oznacza to, że pozwani po 3 kwietnia 2018 r. zyskali możliwość wystąpienia w ciągu 3 lat od 8 kwietnia 2018 r. ze skargą nadzwyczajną. Podstawy zaskarżenia orzeczenia skargą nadzwyczajną są w części zbieżne z podstawami skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, gdyż skargą nadzwyczajną można zaskarżyć orzeczenie, które narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo orzeczenie w sposób rażący naruszające prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Podstawy skargi nadzwyczajnej w części wykraczają jednak poza podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, gdyż skarga nadzwyczajna jest dopuszczalna, gdy zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, podczas gdy na takim zarzucie nie można oprzeć skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Uwzględnienie skargi nadzwyczajnej co do zasady prowadzi do wyeliminowania z obrotu prawnego orzeczenia, które jest sprzeczne z prawem, podczas gdy uwzględnienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie wywołuje takich skutków. Dopuszczalność skargi nadzwyczajnej jest wyłączona wtedy, gdy orzeczenie, od którego została wniesiona może być uchylone lub zmienione w drodze innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia, a w tej grupie środków prawnych niewątpliwie nie mieści się skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Tymczasem skarga nadzwyczajna należy do kategorii środków prawnych, których uwzględnienie może spowodować wyeliminowanie z obrotu prawnego prawomocnego orzeczenia, a otwarcie drogi do skorzystania z takich środków wyprzedza skorzystanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Wejście w życie przepisów o skardze nadzwyczajnej czyni zatem skargę pozwanych o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia

niedopuszczalną, bez wykazania, że próbowali oni skorzystać z tego nowego środka prawnego, ale skarga nadzwyczajna nie została na ich korzyść wniesiona (zob. też postanowienia Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, nie publ. oraz z 10 stycznia 2019 r., II CNP 2/18).

Szkodą w rozumieniu przepisów o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest konkretny uszczerbek majątkowy, ustalony zgodnie z art. 361 § 2 k.c. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2015 r., V CNP 60/14, nie publ.). Obowiązkiem wnoszącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest uprawdopodobnienie wyrządzenia mu szkody przez jego wydanie (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zgodnie z poglądem ustalonym w orzecznictwie, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody przez wydanie wyroku polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła - ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru - oraz uwiarygodnienie tego oświadczenia przez powołanie i przedstawienie dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Niezbędne jest przy tym przeprowadzenie przekonywającego wyводу wskazującego czas powstania szkody oraz związek przyczynowy między nią a wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, BSN 2006, nr 4, s. 10).

Pozwani nie uprawdopodobnili, żeby na skutek wydania zaskarżonego nakazu została im wyrządzona szkoda. Swój wywód w tym zakresie ograniczyli do zrelacjonowania przebiegu postępowania, w którym został wydany nakaz i postępowania zmierzającego do wyegzekwowania zasądzonej nim należności. Z wyводу skarżących nie wynika, żeby zasądzona należność została w jakimkolwiek stopniu zaspokojona z ich nieruchomości, a samych obaw skarżących o losy tej nieruchomości nie sposób utożsamiać ze szkodą w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. W świetle ustalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, obowiązek pokrycia kosztów przegranego postępowania nie może być przez jego stronę utożsamiany ze szkodą, której wyrządzenie uzasadnia wystąpienie ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku (por. m.in. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06, z 21 grudnia 2006 r., III CNP 57/06, z 17 listopada 2005 r.,

II CNP 15/05, z 27 lipca 2006 r., II BP 11/06, z 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, z 10 lipca 2008 r., I CNP 39/08, z 21 lutego 2013 r., III CNP 2/13).

Podsumowując trzeba stwierdzić, że wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący nie uprawdopodobnili, żeby przez wydanie zaskarżonego nakazu wyrządzona im została szkoda ani także nie wykazali, że nie istnieje możliwość uzyskania przez nich uchylenia lub zmiany nakazu, któremu zarzucają niezgodność z prawem.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł o odrzuceniu skargi, a o kosztach postępowania wywołanych jej wniesieniem - zgodnie z art. 108 i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 424¹², art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 5 i § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

aw

jw